

ارزیابی تناسب اراضی برای زعفران در منطقه مادون بردسیر استان کرمان

مهدیه آقایی افشار^۱، اردوان کمالی^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت منابع خاک و ارزیابی اراضی دانشگاه ولی عصر (عج) رفسنجان؛ a.aafshar1359@gmail.com
استادیار گروه علوم خاک دانشگاه ولی عصر (عج) رفسنجان؛ a.kamali@vru.ir

چکیده

در این تحقیق، اهمیت اطلاعات فضایی و جغرافیایی در ارزیابی تناسب اراضی نشان داده شده است. سامانه‌های اطلاعات جغرافیایی و پردازش رقومی تصاویر ماهواره‌ای برای تهیه نقشه‌های موضوعی مورد نیاز در یک منطقه سرد و مرطوب به کار گرفته شده است. این منطقه بخشی از لاله‌زار بردسیر استان کرمان می‌باشد. با توجه به اطلاعات ایستگاه هواشناسی کرمان، سهم تابستان در بارش‌های محدوده مطالعاتی کمترین مقدار و حدود ۲٪ بارندگی سالانه و فصل زمستان با دارا بودن حدودا ۱۶٪ بارش سالانه، بیش‌ترین درصد بارش سالانه را به خود اختصاص داده است. مقدار متوسط بارندگی سالیانه در منطقه مورد تحقیق، ۳۰۹ میلی‌متر و حجم متوسط بارندگی سالانه آن ۳۴/۲۸۲ میلیون مترمکعب می‌باشد. خاک‌های تحت مطالعه طبق طبقه‌بندی آمریکایی جزو رده اینسپتی سول‌ها و تنها یکی از اجزای واحد اراضی در رده انتی‌سول‌ها قرار می‌گیرند. نقشه‌های شیب و طبقات ارتفاعی منطقه به جهت بالا بردن دقت تحقیق در محیط سامانه‌های اطلاعات جغرافیایی تولید شد. همچنین اطلاعات توصیفی و خصوصیات اصلی هر واحد اراضی (حاصل از تلفیق نقشه‌های شیب، طبقات ارتفاعی و خاک) برای هر نوع بهره‌وری از اراضی نیز با استفاده از قابلیت‌های این سامانه تهیه گردید. پس از دریافت تصاویر ماهواره‌ای سنجنده LandSat مربوط به منطقه مورد مطالعه، ابتدا تصحیحات هندسی و رادیومتری بر روی آن‌ها صورت گرفت در نهایت با طبقه‌بندی نظارت شده تصاویر مذکور، نقشه‌های واحدهای اراضی به دست آمده وارد GIS شد و نتایج آزمایشگاهی خاک از طریق GIS به هر واحد معرفی شد، در نهایت نقشه‌ها و خصوصیات خاک و اراضی درون GIS تهیه شد. نفوذپذیری منطقه خوب و ۹۹ درصد اراضی منطقه دارای گروهای هیدرولوژی A و B می‌باشند و ۴۷/۱۴ درصد اراضی منطقه دارای کاربری مجاز و ۴۸/۶۲ درصد اراضی دارای کاربری غیرمجاز می‌باشند و ۴/۲۴ درصد دارای استفاده کمتر از ۱ قابلیت می‌باشند. اراضی تپ کوهستان دارای قابلیت جنگل، اراضی تپ تپه، دارای قابلیت مرتع و اراضی تپ فلات و تراس فوقانی دارای قابلیت زراعت آبی و باغ می‌باشند.

کلمات کلیدی: ارزیابی تناسب اراضی، سیستم اطاعات جغرافیایی، سنجش از دور، زعفران.

مقدمه

در شرایط امروزه زندگی بشر که به دلیل رشد سریع جمعیت، توسعه و گسترش شهرها و اراضی صنعتی، زمین‌های قابل کشت رو به کاهش است شناخت پتانسیل تولید اراضی و اختصاص دادن آن‌ها به بهترین و سودآورترین و در عین حال پایدارترین سیستم بهره‌وری، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (Sys et al 1991-rossiter 1996_2005). یکی از بهترین روش‌ها برای رسیدن به این هدف، ارزیابی تناسب اراضی است (فائو ۱۹۷۶) که از طریق مقایسه‌ی نیازهای هر کاربری اراضی با ویژگی‌های اراضی (خاک، اقلیم و پستی و بلندی و...)، درجه سازگاری و استعداد اراضی را برای کاربری‌های مورد نظر تعیین می‌نماید. (Rassiter1996, Dent,yang 1981,Fao1916) به‌منظور تعیین تناسب اراضی لازم است تا حجم زیادی از داده‌های